

Lokal læreplan i slagverk

(kjerneprogrammet)

1. INNLEDNING

Elever kan starte på undervisning i slagverk fra 3. klasse i Karmøy Kulturskole.

Undervisningen er organisert som en-til-en undervisning, og det er også muligheter for samspill med elever på andre instrumenter. På timene vil elevene få mulighet til å bli kjent med ulike musikkjangre som blues, pop, rock, jazz, country, m.m. Gjennom skoleåret er det ulike konserter, forestillinger og fellesprosjekter i kulturskolen. Det er ønskelig at slagverkeleven deltar på noen av disse i løpet av skoleåret. Det er også ønskelig at slagverkeleven deltar i band, korps, kor m.m.

(foto: Motiejus Kurmis)

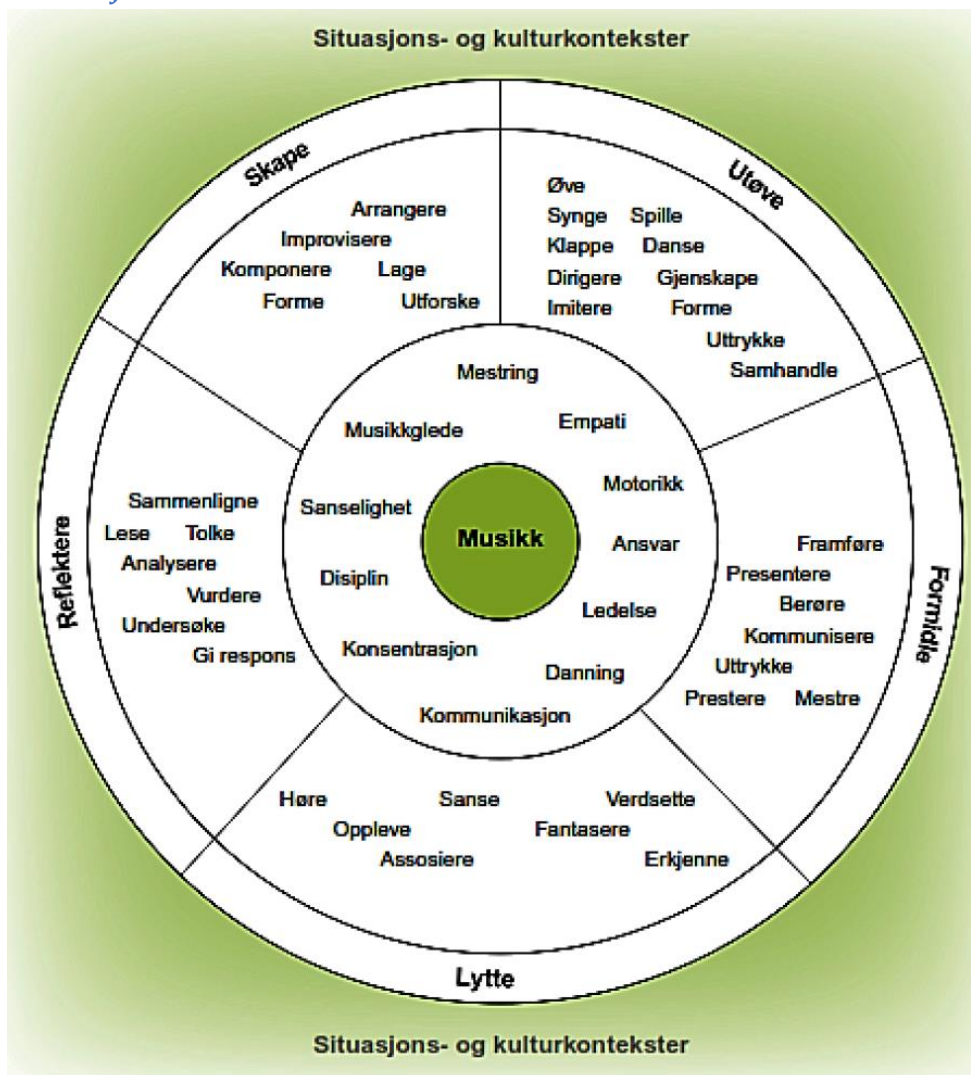
2. OVERORDNET MÅL

Gjennom arbeidet med musikk skal elevene

- oppnå gode ferdigheter på instrumentet sitt, på alle nivåer og ut fra ambisjonsnivå
- oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling
- utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av musikk livet gjennom

- bli aktive lyttere med et nært forhold til musikk
- utvikle evnen til samspill og samarbeid
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning i musikk
- bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

3. FAGHJUL

Faghjulet er hentet fra Rammeplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd 2016:48)

4. LÆRINGSMÅL

På kjerneprogrammet i slagverk har vi fire faser i den musikalske opplæringen: Fase 1 begynnernivå, fase 2 mellomnivå, fase 3 høyere mellomnivå, og fase 4 viderekomment nivå. Vi har også fem overordnede handlinger som er felles for hver fase: Utøve, formidle, skape, lytte og reflektere. Læringsmålene vil bli konkretisert for hver fase og handling i det følgende.

<i>Fire faser i musikkopplæringen</i>	<i>Fem overordnede handlinger i musikkfag</i>
<i>Fase 1: Begynnernivå</i>	1. <i>Utøve</i>
<i>Fase 2: Mellomnivå</i>	2. <i>Formidle</i>
<i>Fase 3: Høyere mellomnivå</i>	3. <i>Skape</i>
<i>Fase 4: Viderekomment nivå</i>	4. <i>Lytte</i>
	5. <i>Reflektere</i>

FASE 1: BEGYNNERNIVÅ

UTØVE – *øve, synge, klappe, dirigere, imitere, spille, bevege seg, gjenskape, forme, uttrykke, samhandle*

Vi lærer elementær spilleteknikk, hvordan holde trommestikkene, ulike slagtyper, sittestilling bak trommesettet, og de viktigste rudimentene.

Vi lærer oss hva de ulike slagverkinstrumentene heter, og hvordan de er notert i et notesystem.

Vi øver på grunnleggende rytmer og break på trommesettet, gjennom å imitere, lytte, klappe, synge, eller å bruke ord og tall og bevegelse. Vi øver på å spille enkle rytmer og break til musikk og i samspill med lærer.

Vi lærer hva puls er, hvordan telle og spille i forhold til puls. Vi øver på å telle og hvordan vi kan oppleve ulike taktarter. Vi spiller enkle firedels- åttedels- sekstendelsrytmer på trommesettet, og vi lærer oss sammenheng mellom disse i forhold til en puls.

Vi øver på å lese enkel notasjon med bruk av ulike noteverdier og pauser, tegn for virvel, åpne slag og instrumentbytte. Vi leser og spiller enkle rytmer som enkeltstemmer, og for tre instrumenter samtidig. Vi øver på å forstå notasjon av helnoter, halvnoter, fjerdedeler, åttedeler og sekstendeler ved å spille flere lag oppå hverandre.

Vi lærer oss de viktigste rudimentene (tier one): Enkelslagvirvel, toslagvirvel, enkel paradiddel, pressvirvel, flam, drag; ved å spille de på skarptomme, og som enkle break.

FORMIDLE – *fremføre, presentere, berøre, kommunisere, uttrykke, prestere, mestre*

Vi spiller enkle rytmer og break til musikk sammen med lærer i undervisningstimen. Vi får erfaring med å mestre og forstå trommesettets rolle i musikken. I løpet av året får eleven erfaring med samspill med andre elever i kulturskolen, på konserter og forestillinger. Eleven får uttrykke og formidle ulike musikkstiler på trommesett og / eller perkusjon sammen med andre elever i kulturskolen, innenfor trygge rammer.

SKAPE – forme, komponere, improvisere, arrangere, lage, utforske

Vi øver på å skape egne rytmer og break med utgangspunkt i tall, språk, bevegelse, og lydmalende ord. Vi setter sammen f.eks. fire like tall i en rekkefølge og plasserer et tall på hver tromme, og utforsker og lager rytmer ved å velge ulike tall for hver tromme, for så å spille dette til musikk.

Elev og lærer øver på improvisasjon ved å herme etter hverandre. Lærer spiller en rytmefigur på trommesettet, og eleven gjentar. Etterpå kan eleven spille en rytmefigur, og lærer gjentar.

LYTTE – høre, oppleve, assosiere, sanse, fantasere, verdsette, erkjenne

Vi lytter og spiller med til musikk for å bli kjent med ulike typer musikk og ulike artister. Ved aktiv lytting, og ved å spille det vi hører, lærer vi å gjenkjenne rytmer og musikkstiler.

REFLEKTERE – sammenligne, lese, tolke, analysere, vurdere, undersøke, gi respons

Elev og lærer spiller sammen til musikk. Elev kan da sammenligne seg selv med lærer, lydmessig i forhold til musikk sjanger og spillestil.

Foto: Marie Michele Bouchard

FASE 2: MELLOMNIVÅ

UTØVE – øve, synge, klappe, dirigere, imitere, spille, bevege seg, gjenskape, forme, uttrykke, samhandle

Vi utvikler spilleteknikken og får kjennskap til ulike måter å holde trommestikkene på innen ulike tradisjoner (tysk, fransk, amerikansk), og vi lærer ulike typer slag som sprettslag, pressslag, for-slag, og opp-slag.

Vi øver på rytmer og break på trommesettet i ulike sjangre, gjennom å lytte, imitere, og lese noter. Vi spiller til musikk, i samspill med lærer og andre elever i kulturskolen. Eleven jobber med å utvikle hurtighet, bruk av dynamikk, aksent, og lærer hvordan man kan lage egne break og korte improvisasjoner.

Vi øver på å spille rytmer og break til metronom og musikk. Vi øver på hvordan telle og spille i ulike taktarter. Vi hører musikkseksempler, teller og prøver å spille med musikken. Vi spiller firedels- åttedels- sekstendedelsrytmer og triolbaserte rytmer på trommesettet, og vi lærer oss sammenhengen mellom disse i forhold til en puls.

Vi øver på å lese notasjon av de fleste noteverdiene og pauser, og å ha oversikt over ulike tegn for: virvel i ulikt tempo, aksent, for-slag, og spiller dette på trommesettet med ulik underdeling.

Vi øver på rudimenter i vanskelighetsgrad 2 (tier two), rudimenter med aksent, og de som er sammensatt av ulike slagtyper, enkeltslag 4 og 7, dobbel og trippel paradiddel, paradiddel-diddel, 5-7-9 slagvirvel, flam tapp og flam aksent, leksjon 25, og enkel drag tapp. Vi spiller rudimentene på skarptromme, som break og som groove.

FORMIDLE – fremføre, presentere, berøre, kommunisere, uttrykke, prestere, mestre

Vi spiller hele låter til musikk og sammen med lærer. Eleven deltar i konserter på ulike publikumsarenaer, spiller perkusjon og trommesett med slagverksensemble og band, og spiller hele låter selvstendig i samspill med andre.

SKAPE – forme, komponere, improvisere, arrangere, lage, utforske

Vi øver på å skape egne rytmer og break basert på rudimenter og rytmefigurer, ved å spille rudimentene og rytmefigurene på ulike trommer og cymbaler. Vi improviserer med utgangspunkt i enkle rytmemønstre, ostinat, og riff.

LYTTE – høre, oppleve, assosiere, sanse, fantasere, verdsette, erkjenne

Elev og lærer lytter til musikk fra ulike musikkjangre, og øver på å imitere rytmene og uttrykket i sjangeren. Vi øver på å lytte til eget spill og prøver å justere tempo, uttrykk, dynamikk og spillestil etter musikken. Vi trener på periodefølelse i forskjellige musikkestiler, og spiller, lytter og sanser musikalske former innen: 12-takters blues, og pop & rock-låter. Vi trener opp periodefølelse på fire takter, åtte takter, tolv takter osv.

REFLEKTERE – sammenligne, lese, tolke, analysere, vurdere, undersøke, gi respons

Eleven sammenligner og vurderer sitt eget arbeid, med lærer og andre artister, gjennom å spille, lytte og observere.

Foto: Shawn Sim

FASE 3: HØYERE MELLOMNIVÅ

UTØVE – øve, synge, klappe, dirigere, imitere, spille, bevege seg, gjenskape, forme, uttrykke, samhandle

Vi utvikler spilleteknikken gjennom å øve opp alle delene av armene; fingre, håndledd, albueledd og skulderledd (Moeller teknikk). Vi spiller øvelser til metronom og jobber med kvalitet på lyd og utvikling av hurtighet. Vi tester ut ulike slagteknikker til ulike musikkstil, og øver på å få høyre og venstre hånd jevnere. Vi øver på sprettslag, tapp-slag, dobbelt forslag, opp-slag m.m.

Vi spiller hele låter på trommesettet i ulike sjangre, selvstendig til musikk og i samspill med musikk og andre elever. Vi lærer låter gjennom lytting, tolking, imitering, lesing av arrangementer m.m. Vi ser på hvordan spille i forhold til andre bandinstrumenter og til ulike sjangre, og hvordan improvisere, hvordan bruke dynamikk til å gi låten sitt eget uttrykk.

Vi øver på paradiddel- kombinasjoner mellom skarptromme og stortromme, og jazzkoordinasjon mellom hånd og fot, for å utvikle uavhengighet og koordinasjon. Vi spiller til musikk i ulike taktarter: 4/4, 3/4, 5/8, 6/8, 7/8, 9/8, 12/8.

Vi blir kjent med artister og band, f.eks. Jeff Porcaro – Toto. Vi hører, lærer og spiller til musikkseksempl innen pop & rock, jazz, funk og latin, og blir kjent med teknikk og spillestil innen sjangeren.

Vi jobber med hvordan spille i forhold til pulsen, i forhold til musikk sjanger, og i forhold til andre instrumenter.

Vi ser på stemming og vedlikehold av trommesettet, valg av trommeskinn og stemming i forhold til musikkstil. Vi lærer å påvirke lyden gjennom stemming, demping, spillemåte, valg av trommestikker m.m.

Vi øver på å lese og tolke hele notearrangementer; form på låten, de ulike delene, taktart, musikkstil, uttrykk, form, aksentueringer, dynamikk, valg av stikker / visp til låten. Vi øver på forståelse av helhet, og hvordan slagverket er en del av musikken.

Vi øver på rudimenter i vanskelighetsgrad 3 (tier three); rudimenter som er sammensatte, omsnudde, med aksenter, med enkelt og dobbelt forslag, som: 6-10-11-13-15-17 slagvirvel, enkel dragadiddel, dragparadiddel nr.1 og nr. 2, flam mølle, sveitsisk militær triol, flamacue. Vi spiller rudimentene på pad, skarptromme, som break og groove, og øver på å bruke disse på ulike måter i forhold til musikken.

FORMIDLE – fremføre, presentere, berøre, kommunisere, uttrykke, prestere, mestre

Eleven spiller slagverk på hele låter i samspill med andre, fremfører musikken på sin måte ut fra etablert kunnskap, og tilpasser spillestil og innhold etter musikkjangere.

SKAPE – forme, komponere, improvisere, arrangere, lage, utforske

Eleven improviserer og skaper rytmer og break basert på ulike rudimenter, tallrekkefølger, ordrytmekombinasjoner og riff, og spiller fra tanke til rytme m.m. Eleven spiller ulike musikkjangere med ulike teknikker, koordinasjon, polyrytmikk m.m.

LYTTE – høre, oppleve, assosiere, sanse, fantasere, verdsette, erkjenne

Eleven øver på å være lyttende til alle instrumentene i musikken, inkludert seg selv. Eleven lytter til og blir kjent med ulike musikkjangere, artister og band innen rytmisk musikk, og bruker oppbygd kunnskap til å sammenligne og få ny kunnskap. Vi imiterer, memorerer og gjengir ulike musikalske uttrykk, sjangere og rytmefigurer. Vi kan bruke opptak av oss selv, fra konserter eller studioinnspilling, til å forstå slagverkets rolle i musikken, og hvordan utvikle og forandre spillestil og teknikk m.m.

REFLEKTERE – sammenligne, lese, tolke, analysere, vurdere, undersøke, gi respons

Eleven vurderer seg selv, sin spillestil, teknikk og lyd ved å sammenligne seg med andre, eller ved å se og forstå sin egen utvikling.

*Spillerom-konsert på Karmøy Kulturskole, våren 2022
(foto: Motiejus Kurmis)*

FASE 4: VIDEREKOMMENT NIVÅ

UTØVE – øve, synge, klappe, dirigere, imitere, spille, bevege seg, gjenskape, forme, uttrykke, samhandle

Vi videreutvikler teknikk i form av både hurtighet, kvalitet på lyd og hvordan spille med bruk av minst mulig energi. Vi øver på bruk av ulik dynamikk og plassering av aksenter på ulike steder i musikken.

Vi spiller hele låter fra mange ulike musikkstiler. Vi ser på hvordan låter fra ulike musikkstiler er bygd opp, hvilke deler de består av (intro, vers, refreng, bro, solo, outro m.m, og hvordan gjenkjenne dem. Vi leser og skriver låtformer fra enkle oversikter til komplekse notearrangementer.

Vi øver på jazzkoordinasjon, og prøver å trene opp uavhengighet mellom hender, og mellom hender og føtter. Vi øver på polyrytmikk på trommesettet til musikk. Vi jobber med rytmisk modulasjon; hvordan forstå og hvordan spille.

Eleven lærer om trommesettet, hvordan trommer og cymbaler er oppbygd, hvilke materialer de består av, og hvordan dette påvirker lyden. Vi øver på å stemme trommer, og vi ser på hvilke trommeskinn og stemming som passer til ulik musikkstil. Vi lærer om hvordan cymbalvalg, type trommeskinn, og ulik stemming av trommer har innvirkning på lyden i forhold til musikk sjanger.

Vi ser på hvordan rigge et trommesett, hvordan bruke mikrofoner i forhold til lokale og musikkstil, og hvordan gjennomføre en lydprøve.

Eleven lærer om musikk sjangre innen rytmisk musikk, gjennom aktiv lytting og refleksjon. Eleven observerer kjennetegn ved trommespillet i forskjellige sjangre, slik som dynamikk, rytmikk, «time»-følelse og trommesettet sin rolle i musikken.

Vi leser noter, tolker og spiller hele arrangement med mange detaljer med liten forberedelsestid. Eleven øver på å notere ned groover, break og hele låter selv. Vi øver på å notere et forenklet arrangement til en hel låt med få gjennomlyttinger.

Vi øver på rudimentene i vanskelighetsnivå 4 (tier four): Trippelslagvirvel, flam paradiddel, pataflafla, dobbel drag tapp, flam paradiddel diddel, enkel-dobbel og trippel ratamacue, invertert flam tapp, og flam drag. Vi øver på å tilpasse rudimentene til alle typer musikk, og vi øver på bruk av aksenter på ulike steder og rudimenter sammensatt på ulikt vis. Vi øver på å kunne bruke rudimentene naturlig, fritt og musikalsk i improvisatoriske groover, break og soloer.

FORMIDLE – fremføre, presentere, berøre, kommunisere, uttrykke, prestere, mestre

Eleven spiller konserter, som solist og som del av ensembler. Eleven leder planlegging, gjennomføring og presentasjon av konserter. Eleven innstuderer og øver med små ensembler og fremfører musikk med sitt eget uttrykk.

SKAPE – forme, komponere, improvisere, arrangere, lage, utforske

Eleven skaper rytmer, break og musikk, og arrangerer og komponerer for band ut fra opparbeidet kunnskap. Eleven improviserer i ulike stilarter, er utforskende og bruker mange ulike instrumentaltekniske ferdigheter på et høyt nivå.

LYTTE – høre, oppleve, assosiere, sanse, fantasere, verdsette, erkjenne

Eleven skal være lyttende til alle instrumenter i innstudering av en låt, dette gjelder både under øving og i samspill med andre. Vi lytter til musikkens innhold, form og detaljer, og vi gjensker og tolker musikken på vår måte. Ved å oppleve, assosiere og sanse musikken lærer vi å verdsette ulike musikalske uttrykk.

REFLEKTERE – sammenligne, lese, tolke, analysere, vurdere, undersøke, gi respons

Eleven analyserer og beskriver musikk, form og innhold, med et godt begrepsapparat. Eleven lytter til og reflekterer over mange musikkstiler.

Lærerens ansvar

- Være godt forberedt til undervisningen, møte opp god tid i forveien og ta imot elevene i undervisningsrommet
- Ha god kommunikasjon med elever og foresatte, i form av e-poster, SMS og foreldremøter høst- og våsemester
- Vektlegge trygghet og relasjonsbygging i undervisningen

Elevens ansvar

- Møte presist til undervisningen og ha med noter / nødvendig utstyr
- Ha innarbeidet gode øvingsrutiner hjemme
- Vise innsats i timene og ha respekt for timens innhold

Foresattes ansvar

- hjelpe og oppmuntre eleven til å øve hjemme
- støtte opp om arrangement i kulturskolen og delta på foreldremøter i løpet av året
- sørge for at kulturskolen har riktig kontaktinformasjon til eleven
- gi beskjed ved fravær til lærer eller kulturskolens administrasjon

5. INNHOLD

Lærestoff, emneområder og repertoar er en sentral del av innholdet i den musikalske opplæringen i kulturskolen. Eksempler på innhold vil bli gitt for hver fase i det følgende.

Aktuell litteratur – fase 1:

«Hvordan spille moderne trommesett» - Ernst Wiggo Sandbakk

Aktuelt repertoar / sjanger – fase 1:

«Sometimes» - The Brand New Heavies

Pop og rock, Blues, Disco, Vals, Country

Aktuell litteratur – fase 2:

«Mer moderne trommesett» - Ernst Wiggo Sandbakk

Aktuelt repertoar/sjanger – fase 2:

«Yellow» - Coldplay
Pop og Rock, Samba, Swing Jazz, Bossa Nova, Calypso

Aktuell litteratur – fase 3:

«The Code of Funk» - David Garibaldi

Aktuelt repertoar / sjanger – fase 3:

«Rosanna» - Toto
Pop & Rock, Jazz, Funk, shuffle, Son Montuno, Songo

Aktuell litteratur – fase 4:

«Rhythmic Illusions» - Gavin Harrison

Aktuelt repertoar / sjanger – fase 4

«The Spin» - Yellowjackets
Progressiv Rock, Jazz, Afro Cuban, Naningo, Rhumba

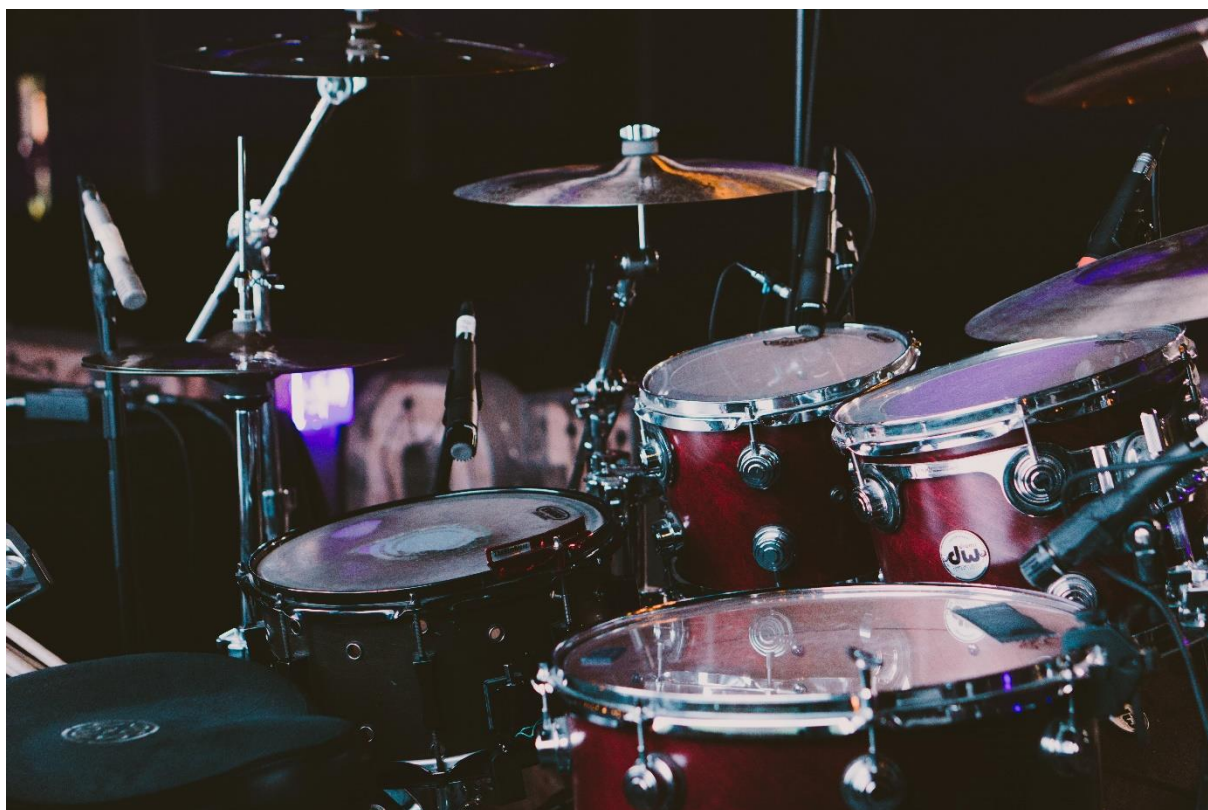

Foto: Gabriel Barletta

6. ARBEIDSFORMER OG ORGANISERING

Slagverkundervisning starter fra 3. klasse.

Det er slagverkundervisning hver uke gjennom hele skoleåret. Slagverkundervisningen er vanligvis en-til-en undervisning, men av og til er det samspill med andre elever i kulturskolen. Noen ganger kan timeplanen bli oppløst for å kunne øve sammen med andre slagverkelever, eller andre elever i kulturskolen som spiller bandinstrumenter, osv.

Gjennom skoleåret er det ulike konserter, forestillinger og fellesprosjekter i kulturskolen. Det er ønskelig at slagverkeleven deltar på noen av disse i løpet av skoleåret. Det er også ønskelig at elevene deltar i band, korps, kor osv.

Undervisningstimen

I undervisningen lærer vi gjennom å spille på trommesettet. Vi varmer opp med en teknisk øvelse, for eksempel et rudiment på trommesettet. I hoveddelen jobber vi med et break, en groove eller en låt, alt etter nivå på eleven. Vi spiller på gehør, gjennom imitasjon, visualisering, samspill med lærer, samspill med musikk, og gjennom å lese noter m.m.

Målet for elevene er å kunne spille trommesett og annen perkusjon til musikk, alene og sammen med andre i ulike typer band, kor og korps. Det er forventet at eleven øver hjemme, gjerne daglig.

7. VURDERING FOR LÆRING

Det blir holdt informasjonsmøte og utviklingssamtale i løpet av skoleåret. Foresatte får informasjon om tidspunkt for møte og samtaler fra lærer. I tillegg får elevene muntlige tilbakemeldinger fra lærer på undervisningstimene i faget.

8. LOKALER OG UTSTYR

I undervisningslokalet har vi to trommesett, et til elev og et til lærer. I tillegg er det mange ulike typer perkusjonsinstrumenter. Eleven må ha eget trommesett hjemme, og egne trommestikker. Det kan være behov for slagverklitteratur, øvingspad og ulike trommestikker til ulike musikkstiler m.m. Eleven må ha mulighet for øving på trommesettet daglig.